

egoismen viser sig i den Grad voldsom og overhaandtagende, som vi ikke mindst har set det i de senere Aar. Og der er meget, der giver sig ud for religiøs Idealisme og kristelig Interesse, som man kun behøver at se lidt nærmere paa for at blive klar over, at det er falsk Etikette. Naar f. Eks. det ærede Medlem, der gaar frem og tilbage foran Talerstolen (Schovelin), under den forrige Sags Behandling kastede sig saa ivrigt i Brechen for Præstestanden her i Landet, vil maaske nogle mene, at det var af religiøs Idealisme. Jeg vilde nu mene, at en saadan Optræden fra den Side under disse Forhold under den hele nuværende Situation ikke har mere dermed at gøre, end, for at tage et konkret Eksempel, „Kristeligt Dagblad“ har med Kristelighed at gøre. Jeg tror, at de, der har fulgt dette Blads Historie, vil vide — og jeg tror forøvrigt, at det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen) ikke er ganske uenig med mig i dette Tilfælde —, at med Kristelighed har dette Blad ikke andet tilfælles end Titelen. Jeg nævner det, fordi dette Blad har rejst Kampen. Naar dette Blad, efter først at være gaaet med, pludselig svingede om og gik imod, føler jeg mig overbevist om, at denne mærkværdige bratte Svingning ikke har noget at gøre med religiøs Idealisme; den har ikke noget at gøre med, at der er opdaget en Rævekage. Nej, Stillingen er efter min Mening snarere den, at man vil lægge en Rævekage, at man havde Brug for at rejse et Stridsspørgsmaal paa dette Omraade, hvor der var blevet almindelig Enighed i Kommissionen mellem vidt forskellige Anskuelse, en Enighed, der gav Udsigt til Sagens Fremme. Man havde Brug for at rejse Strid her, man havde Brug for det religiøse Spørgsmaal, Brug for at genoplive og forbitre den gamle Strid mellem Friskolen og Statsskolen, alt det havde man Brug for netop med nogle meget nærliggende politiske Begivenheder her i Danmark for Øje, og man mente, at det kunde være rart at tale om andre Ting, lidt højere oppe, oppe over Skyerne, end de forhaandenværende jordiske, verdslige Realiteter som Dyrtidslovgivning og Skatter og Indgriben overfor de private Bedrífers ganske ublu Udnyttelse af Situationen og hele Kapitalismens Afsløring i den nuværende Tid.

Jeg nærer aldeles ingen Tvivl om, at dette er Forklaringen paa, at man pludselig efter først at være gaaet med vendte om og gjorde Front mod dette Lovforslag, men vi i vort Parti nærer aldeles ingen

Betænelighed ved at udtale, at ogsaa vi kan tænke os en religiøs Idealisme, som kan medføre et pædagogisk Initiativ, et pædagogisk Fremskridt, en pædagogisk Interesse, som har sin fulde Betydning, har den almindelige Betydning, her kræves for at blive støttet, det bliver saa Statens, hele Folkets Sag i hvert enkelt Tilfælde at skønne over, hvorvidt noget saadant foreligger. Nu forekommer det mig en historisk Kendsgerning, at det danske Folk aldrig har været intolerant paa aandelige Omraader, og jeg slutter deraf, at det heller aldrig vil blive det; men naar man fra en vis Side herhjemme tidligere har forsøgt og nu igen søger at kaste saadanne Stridsspørgsmaal ind og giver det Udseende af, at vi allerede befinder os i en Tid, eller at den i hvert Fald nærmer sig med overordentlig stærke Skridt, da man kan tænke sig Kommuner og den danske Stat styret saaledes, at disse Magthavere vil gribe intolerant ind paa aandelige og religiøse Omraader, saa er det at male Fanden paa Væggen, saa er det i Virkeligheden en jesuitisk Forskydning af Sandheden, thi Sandheden er ingenlunde den, at der fra frisindet Side har vist sig nogen som helst Tendens til Intolerance paa saadanne Omraader. Det danske Socialdemokrati har altid hævdet, at det var og vilde være et tolerant Parti, der respekterede alle aandelige Anskuelse, ogsaa alle religiøse Anskuelse, og — jeg har haft Lejlighed til at udtale det her i Salen for 10 Aar siden eller mere, det vil findes i Rigsdagstidenden, og vi har altid været i Overensstemmelse dermed i vor Praksis — vi har aldrig kunnet tænke os at erobre Staten for ad den Vej, med ydre Statsmagt, at gøre Vold paa aandelige Anskuelse, en saadan jakobinsk-ateistisk Tankegang ligger os fjern og maa ligge os fjern. Sagen er snarere den, at der findes en aandelig Retning herhjemme, som er overordentlig tyrannisk anlagt, overordentlig herskesyg, og som gerne vil have Magt til at paatrykke alle sit snævertsynede Præg og derfor finder sin Taktik i at vende Sandheden om og sige: Det er Stat og Kommune, det er de frisindede Partier, der vil bære sig saadan ad. Man gaar saa vidt fra den Side, som nærer særlig herskesyge Tendenser til at paatrykke hele det danske Aandsliv sit særlige Præg, netop fordi man gerne vil fremstille sig selv som Martyrerne, som forfulgte. Men er der noget — jeg er vis paa, at det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen) er enig med mig deri —, som